

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 13276-10-18 חוות בי.אפ.סי. בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

תיק חיצוני:

מספר בקשה: 44

בפני כבוד השופט, סגן הנשיאה אורן שוורץ

מבקשים

1. מרק משה בושמיץ
2. אלי הולצמן
3. ברקיי לימיטד
4. בושמיץ בע"מ
5. מורגרד אנטרפקייזס לימיטד
6. חוות בי.אפ.סי. בע"מ
7. א. הולצמן ניהול ואחזקות בע"מ

נגד

מדינת ישראל – המשרד להגנת הסביבה

משיבה

החלטה

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
1. עניינה של הבקשה שלפניי במתן עדות על דרך היוועדות חזותית של שני עדים מצד התובעים - מר גיוש ברדרפורד ומר פול הוטון - שמתגוררים בארצות הברית. מר ברדרפורד מסר תצהיר שהיקפו כתשעה עמודים והוא מתמקד בפעילות המסחרית שבין חוות בי.אפ.סי. בע"מ (להלן – התובעת) לבין תאגיד יפני בשם SNBL, שעוסק בשיווק פרימטים למעבדות מחקר.
- מר הוטון, מייסד ומנכ"ל של חברה זרה בשם Primate Products Inc מסר תצהיר קצר בן עמוד אחד בו סקר את האפשרויות הכלכליות שטמונות בשיווק קופי מקוק למטרת מחקר.
2. כעולה מהבקשה ומהתצהיר שצורף לה, מגבלות מגיפה הקורונה והסיכון הרפואי שנלווה בשל כך להגעה למדינת ישראל מונע את התייצבות העדים בבית המשפט בארץ. העדים מסכימים להעיד על דרך היוועדות חזותית ועדותם חיונית לראיות התובעים. בנסיבות אלה עתרו התובעים להתיר את שמיעת עדותם של העדים בהיוועדות חזותית בהתאם לתקנה 72(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן-**התקנות**).
3. המדינה התנגדה לבקשה.
- לגישתה, חקירה באמצעים טכנולוגיים אינה דומה לחקירה שמתנהלת באולם בית המשפט. היא עלולה לפגוע ביכולת באי-כוחה של המדינה לחקור את העדים באופן ישיר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 18-10-13276 חוות בי.אפ.סי. בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

תיק חיצוני:

- 1 ובלתי אמצעי. מה גם שהעדים נדרשים להסתייע במתורגמן. לכל אלה יש להוסיף את
 2 החשש משיבושים בשמע או בתמונה וכן חוסר יכולת לשלוט על המתרחש בסביבת העד.
 3 המדינה הוסיפה וטענה כי לעת הזו הוסרו מגבלות התנועה מארצות הברית אל ישראל
 4 ואין מניעה כי העדים יגיעו ארצה.
 5
- 6 4. לנוכח ההקלה במגבלות התנועה אל מדינת ישראל, הוריתי לתובעים לפנות אל העדים על-
 7 מנת לברר אם חל שינוי בנסיבות. מר ברדפורד מסר כי עקב מגיפת הקורונה מעסיקתו
 8 אוסרת עליו לצאת את גבולות ארצות הברית. מר הוטון שגילו 72 שנים, מסר כי הוא נמנה
 9 על קבוצת סיכון במגפת הקורונה ועל כן אינו יכול להגיע למדינת ישראל.
 10
- 11 5. בית המשפט העליון קבע שלוש אמות מידה עיקריות לצורך הכרעה בבקשה למסירת עדות
 12 באמצעות היוועדות חזותית: הגשת הבקשה בתום לב, רלוונטיות העדות וקיומה של סיבה
 13 טובה לכך שבעל הדין או העד אינם יכולים למסור עדות בבית המשפט [רע"א 3810/06 דורי
 14 את צ'יקובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' גולדשטיין, פסקה 3 בפסק דינה של השופטת
 15 (כתוארה דאז) מ' נאור (נבו 24.09.2007)]. בנוסף לאלה, קיימים שיקולים נוספים, ביניהם:
 16 האם קיימת חשיבות מיוחדת להתרשמות ממהימנות העד, האם קיימת אפשרות לקיים
 17 חקירה נגדית אפקטיבית, מהי יכולתו של בעל הדין להשפיע על העד להגיע ארצה וכן החשש
 18 מפגיעה בתקנת הציבור בכך שהעדות נגבית מחוץ לתחום השיפוט [רע"א 8692/09 בנק
 19 דיסקונט לישראל נ' מסאלחה, פסקה 15 בפסק דינו של השופט (כתוארו דאז) א' גרוניס
 20 (נבו 13.10.2010)].
 21
- 22 6. תקנה 72 לתקנות מסדירה את מתן העדות בהיוועדות חזותית באופן הבא:
 23
- 24 "72. (א) בית המשפט רשאי להתיר שמיעת עדות בדרך של
 25 היוועדות חזותית בתוך שטחה של מדינת ישראל או מחוצה
 26 לה לפי הוראות שייתן, אם השתכנע כי התקיימו התנאים
 27 האלה:
- 28 (1) הגעתו של העד לבית המשפט שבו נדונה התובענה
 29 שבעניינה הוא נדרש להעיד תקשה עליו מאוד, והוא נתן
 30 את הסכמתו למתן עדות בדרך זו;
 31 (2) עדותו של העד חיונית לשאלות השנויות במחלוקת;
 32 (3) אין מניעה מבחינת מדינת החוץ לשמיעת עדות בדרך
 33 זו בתחומה.
 34 "[...]"

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 18-10-13276-10 חוות בי.אפ.סי. בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

תיק חיצוני:

1

2 תקנה 72 לתקנות החדשות מאפשרת אפוא, את שמיעת העדות בהיוועדות חזותית גם
3 במקרים בהם "הגעתו של העד תקשה עליו מאוד". כפי שמצויין בספרו של השופט יעקב
4 שקד **סדר הדין האזרחי החדש** 404 (מהדורה שנייה מעודכנת, 2020): "הכוונה מן הסתם,
5 בדרך כלל, לבעיות רפואיות אך אפשר לחשוב על סיבות רבות נוספות, כגון מניעה חוקית
6 להגיע לארץ או חשש אחר".

7

8 .7. ההלכה הפסוקה בנושא ההיוועדות החזותית כמו גם ההתפתחות הטכנולוגית שמאפשרת
9 צפייה רציפה ובאיכות טובה של התרחשות במקום מרוחק ובזמן אמת הולמת את האתגרים
10 שמציבה מגפת הקורונה החדשה לפני עולם המשפט. רק לאחרונה אישר בית המשפט
11 העליון שמיעת עדות באמצעות היוועדות חזותית במקרה של אזרח זר שמתגורר דרך קבע
12 בהולנד [רע"א 6128/20 בשביל הכבוד בע"מ נ' מור (נבו, 03.09.2020)] וכן ראו החלטותיהם
13 של בתי משפט מחוזיים: רע"א (מחוזי ת"א) 16228-04-20 שלום נ' דנה קוסמטיקס בע"מ
14 (נבו 02.07.2020); ת"א (מחוזי ת"א) 61865-03-17 Chloe S.A.S נ' ויל דה לאמור בע"מ
15 (נבו, 11.10.2020); ת"א (מחוזי מרכז) 61090-01-16 עמרם נ' איילנד שערי ים בע"מ (נבו
16 08.12.2020)].

17

18 .8. אין חולק כי קיימת עדיפות לשמיעת חקירתו של העד באולם בית המשפט ובקרבה פיזית
19 לפרקליטי הצדדים ולשופט. אולם, גם בימינו אנו מוטלות מגבלות שונות על באי בית
20 המשפט – עטיית מסכות והצבת חוצצים עשויים פולימר שקוף בין דוכן העדים לבין השופט
21 שיושב בדין. אלה וגם אלה מפחיתים את האינטרקציה שבין העד לבין השופט, אך הם
22 מחוייבי המציאות. בדומה, במקרים בהם קיים קושי משמעותי של עד להתייצב באולם
23 בית המשפט מפאת גילו ועקב התפשטות מגפת הקורונה, אין מנוס מגילוי גמישות
24 והסתייעות באמצעים טכנולוגיים על מנת לקיים חקירה אפקטיבית במסגרת האפשרויות
25 הקיימות. יפים לכך הדברים אותם שנה השופט ע' גרוסקופף ברע"א 4945/21 פלוני נ' פקיד
26 שומה בעכו (נבו 18.07.2021):

27

28 "אכן, בהינתן מגפת הקורונה בה אנו מצויים, ניתן וראוי לגלות
29 התחשבות בעדים, ואף בצדדים, שאינם יכולים להתייצב לעדות בבית
30 משפט מסיבות הקשורות במצב התחלואה הנוכחי ומגבלות התנועה
31 המוטלות בעקבותיו."

32

33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 18-10-13276 חוות בי.אפ.סי. בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

תיק חיזוני:

9. אציין כי בתי המשפט צברו ניסיון לא מועט בשמיעת עדויות של תושבי חוץ באמצעות היוועדות חזותית. ניסיון העבר מלמד כי מדובר בתחליף סביר (אם מתקיימת ההצדקה לכך), הגם שאינו חף לחלוטין ממגרעות.
- בענייננו שני העדים מתגוררים דרך קבע בארצות הברית. העדים אינם בעלי דין, אלא נושאי משרה בתאגידים זרים שמסרו את עדותם באמצעות תצהירים. מר הוטון הוא אדם מבוגר בגיל 72 שמצוי בקבוצת סיכון מבחינת מגיפת הקורונה. העד האחר, מר ברדפורד, מנוע לצאת מארצות הברית בשל מגבלות שהטילה עליו מעסיקתו. אלה הן נסיבות חיזוניות שמלמדות כי הבקשה לשמיעת העדויות בהיוועדות חזותית הוגשה בתום לב ולא כדי להקנות לתובעים יתרון דיוני.
10. זאת ועוד: עדותו של מה הוטון היא עדות קצרה. תצהירו ממוקד וחקירתו אינה אמורה להיות סבוכה. גם העד מר ברדפורד מעיד על מערכת יחסים מסחרית שהתנהלה בין התובעת לבין SNBL.
- אלו הן עדויות של גורמים חיזוניים, שאינם בעלי דין ולכאורה אינם תלויים בתוצאת ההליך דכאן. בנסיבות אלה אני מעריך שאין מניעה שהעדים ייחקרו באמצעות היוועדות חזותית.
11. על מנת לאפשר קיום חקירה נגדית אפקטיבית ניתנות ההנחיות הבאות:
- א. העדים יתייצבו לחקירתם בהיוועדות חזותית במשרד עורכי דין בעיר מגוריהם. תנאי לביצוע החקירה בהיוועדות חזותית הוא שיועמד לרשות העדים חדר סטרילי, כזה שאינו פתוח לציבור, ובו יהיו שניים בלבד: העד ואיש צוות טכני (IT) שיסייע בשידור.
- ב. ב"כ התובעים יודיע עד ליום 20.12.21 את פרטיהם של משרדי עורכי הדין ואת כתובותיהם. עד למועד זה גם יודיע ב"כ התובעים כי השלים את ההכנות הטכניות שנדרשות לביצוע ההיוועדות החזותית על פי ההנחיות דלהלן.
- ג. חקירת העד מר ברדפורד תחל ביום 23.02.22 בשעה 15:00. חקירת העד מר הוטון תהיה באותו מועד ותחל בשעה 16:30.
- ד. ניתנת רשות לנתבעת לשלוח נציג מטעמה למקום החקירה של שני העדים או מי מהם. הנציג יהא רשאי לשהות עם העד בחדר ולהציג לו מסמכים בתיאום עם בא כוח המדינה שיבצע את החקירה הנגדית מאולם בית המשפט. מובהר כי הנציג להצגת מסמכים אינו רשאי להציג לעד שאלות. לחילופין, ניתן להציג מסמכים לעדים באמצעות מצלמה ייעודית/סורק שיוזמנו ביחד עם שירותי ה-VC (באחריות התובעים ועל חשבונם).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 18-10-13276 חוות בי.אפ.סי. בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

תיק חיצוני:

- 1 ה. החקירה שכנגד תתורגם על ידי מתורגמן מקצועי אשר ישהה באולם בית המשפט.
2 האחריות לזימון מתורגמן היא על בא כוח התובעים.
3 ו. התובעים יישאו בעלות ההיוועדות החזותית וכן בעלות המתורגמן.
4
5 12. בית המשפט מצפה כי התובעים ימלאו בדקדקנות את ההנחיות באשר לקיומה של
6 ההיוועדות החזותית. כל הפרה או תקלה בקיום התנאים בעניין ההיוועדות החזותית תפעל
7 לחובתם, הן מבחינת עלויות ההליך והן מבחינת ההשלכות הדיוניות והראייתיות שכרוכות
8 בדבר.
9
10 13. למתן החלטה בעניין הסדרת הנושאים הטכניים שכרוכים בהיוועדות החזותית ליום
11 21.12.21.
12
13 14. סוף דבר – הבקשה מתקבלת בכפוף לתנאים שנקבעו לעיל. בנסיבות העניין יישא כל צד
14 בהוצאותיו.
15
16
17 ניתנה היום, י"ח כסלו תשפ"ב, 22 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.
18

אורן שוורץ, שופט, סגן הנשיאה

19
20

